Kitba ta' Bernard Sabella

L-Insara Palestinjani

L-ISFIDI TAL-MILLENNJU, IT-TĦASSIB U L-ĦIDMA GĦALL-ĠEJJIENI

Introduzzjoni

Jekk wieħed iħares lejn l-Art Imqaddsa fid-dawl ta' l-istorja tagħha u jifli r-relazzjonijiet bejn il-popli li jgħixu fiha u r-reliġjonijiet li jħaddnu, wieħed isib varjetà ta' sitwazzjonijiet u kuntesti li fihom dawn ir-relazzjonijiet żviluppaw matul sekli sħaħ ta' storja. L-esperjenzi ta' l-istorja stampaw ċerti xbihat jew modi kif wieħed iħares lejn kull waħda minnhom f'relazzjoni ma' l-oħra. Billi dawn l-esperjenzi kienu varji, anke x-xbihat jew modi kif wieħed iħares lejhom ivarjaw: it-Testment il-Qadim bil-wegħdiet tiegħu; it-Testment il-Ġdid bil-messaġġ ta' salvazzjoni tiegħu; il-wasla ta' l-Islam; il-Kruċjati u l-Gwerra Qaddisa; it-Torok Ottomani u l-ħolm ta' Imperu tagħhom; il-Mandat Ingliż u l-politika ta' "National Home" għal-Lhud; il-Moviment Nazzjonali Għarbi u l-insistenza tiegħu fuq in-natura Għarbija tal-Palestina; il-ħolqien ta' l-Istat ta' Israel u d-disintegrazzjoni tal-Palestina; il-gwerra ta' l-1967 u t-twelid tal-"Palestine Liberation Organization" [PLO]; il-ftehim ta' Oslo u l-Awtorità Nazzjonali Palestinjana; il-proċess ta' negozjati u l-kwestjoni mdendla ta' l-istatus finali ta' Ġerusalem, ir-rifuġjati Palestinjani u l-bini ta' "settlements" Lhud fix-Xatt tal-Punent u l-istrixxa ta' Gaza.

Dawn l-esperjenzi messewna lkoll. Huma stampaw fina ċertu mod kif inħarsu lejn id-dinja kif din iddur madwar il-kwestjonijiet ta' l-Art Imqaddsa. Huma kienu wkoll kontribuzzjoni qawwija fil-mod kif il-Palestinjani jew membri ta' gruppi partikulari jħarsu lejn l-identità tagħhom. Ma nistagħġbux jekk l-Insara Palestinjani, meta jitkellmu dwar l-għeruq storiċi tagħhom, jirreferu għall-ġrajjiet storiċi u jidentifikawhom magħhom infushom bħala parti li tiġbor f'ħaġa waħda l-mod kif jaħsibha poplu sħiħ. Fil-fatt, ir-riti u l-mod kif hi iċċelebrata s-sena liturġika huma tifkira kostanti tal-kontinwità li tinfirex fuq elfejn sena ta' storja, u huma konferma tar-rabtiet li jorbtu l-ġenerazzjoni preżenti ta' l-Insara Palestinjani ma' ġenerazzjonijiet bla għadd li ġew qabilhom, u li jmorru lura għall-Knisja tal-bidu mwaqqfa minn Kristu nnifsu. Bl-istess mod, il-Musulmani u l-Lhud, jgħixu l-ġrajjiet storiċi tagħhom bħala parti mill-identità kollettiva tagħhom bħala popli. Il-preżenza ta' tant storja u l-mod kif qed tkompli tevolvi, permezz ta' gruppi ta' reliġjonijiet differenti, tindika l-għeruq fondi li jorbtu l-individwi u l-kollettivitajiet ta' popli ma' din l-art u mas-simboli varji reliġjużi u nazzjonali tagħha. Fl-istess ħin l-istess qisijiet reliġjużi li jintużaw biex isaħħu s-sens ta' identifikazzjoni huma wkoll tifkira ta' potenzjal li jwassal għal firdiet u qsim, mhux biss fuq linji reliġjużi, imma wkoll fuq dawk nazzjonali u politiċi.

Nilqgħu l-isfidi

Fil-bidu ta' millennju ġdid, aħna għandna bżonn ta' kuraġġ biex inħarsu lejn id-differenzi tagħna (bħala popli li jgħixu fl-Art Imqaddsa) u naċċettaw l-isfida li huma jippreżentawlna. Huwa possibbli li jirnexxielna, ilkoll kemm aħna, nużaw it-tagħlimiet ta' l-istorja biex noħolqu ġejjieni differenti li fih id-differenzi tagħna jinbidlu f'modi ġodda kif inħarsu b'rispett lejn l-oħrajn u lejn l-esperjenzi u l-istorja tagħhom? Kif tista' kull kultura, reliġjon, poplu, tikkontribwixxi lejn dan il-ġejjieni differenti? Fil-każ ta' l-Insara Palestinjani, aħna msejħin biex inwettqu s-sejħa storika li nidentifikaw ruħna ma' din l-Art, man-nies tagħna u ma' l-għeruq u wirt Kristjani tagħna. Dan hu żmie meta l-Palestinjani kollha qegħdin jaffaċċjaw l-isfidi li jakkumpanjaw it-twaqqif ta' l-Istat tagħhom u l-proċess iebes tal-binja ta' l-istituzzjonijiet. Dan kollu qed jiġri wkoll fi żmien meta qed iseħħu bidliet profondi fir-relazzjonijiet ma' l-Israeljani li tant ħallew nuqqas ta' ċertezza fost ħafna Palestinjani minħabba l-poter u l-kontroll mhux bilanċjat minkejja li l-maġġoranza huma favur tal-proċess ta' paċi. Il-vokazzjoni ta' l-Insara Palestinjani, f'dan il-mument storiku, qegħda tiltaqa' wiċċ imb'wiċċ ma' l-emorraġija

kontinwa ta' emigrazzjoni ta' nies mill-post li qed tiżvojta lill-Art Imqaddsa mill-Insara Palestinjani.

L-Insara Palestinjani jiftaħru bir-rabtiet kontinwi tagħhom mal-Knisja tal-bidu. Il-Knisja tas-Sirja tuża l-Aramajk fir-riti liturġiċi tagħha, l-istess ilsien li kien jitkellem Kristu nnfisu. Xi wħud mill-familji Sirjani u Palestinjani Insara għandhom l-arblu tar-razza tagħhom li jmur lura għall-Knisja tal-bidu. Id-diversi ċerimonji reliġjużi u r-riti liturġiċi matul is-sena jindikaw u jerġgħu jaffermaw il-kontinwità li hemm mal-bidunett permezz tal-pont ta' sekli sħaħ. Id-daħla tal-Patrijarka Latin f'Ġerusalem f'Ħadd il-Palm hi simbolu tad-daħla ta' l-Imgħallem innifsu meta kien milqugħ bit-tixjir tal-friegħi tal-palm. Il-purċissjoni fil-Via Dolorsa nhar il-Ġimgħa l-Kbira, immexxija mill-Kustodju Franġiskan ta' l-Art Imqaddsa, tfakkar lill-insara fit-tbatijiet ta' Ġesù fi triqtu lejn il-Golgota. Iċ-ċelebrazzjoni tan-Nar Imqaddes nhar Sibt il-Għid mill-Patrijarka Grieg Ortodoss tiġbed lejha insara mill-viċin u mill-bogħod, u tirrifletti l-fidi nisranija tal-qawmien ta' Kristu: id-dawl li jiddi u jdawwal ħajjitna. Iċ-ċelebrazzjonijiet ta' żminijietna mill-komunitajiet Anglikani, Luterani u Knejjes Protestanti oħrajn, jorbtu l-qadim mal-ġdid, huma pont bejn żewġ dinjiet u jippruvaw iġibuhom qrib aktar ta' xulxin biex hekk jaffermaw il-karattru universali tal-Knisja. Il-Knisja Armena tixhed għall-fidi ta' sekli sħaħ u l-Kwartier Armen fil-Belt il-Qadima ta' Ġerusalem hu xhieda tar-rieda ta' l-Armeni li jibqgħu f'posthom minkejja l-effetti diżastrużi ta' l-emigrazzjoni tal-membri żgħażagħ tal-Knisja. Il-Knejjes Ortodossi Orjentali, bħalma huma l-Knisja Kopta u l-Knisja Abbissina jew ta' l-Etjopja, għandhom it-tradizzjonijiet r-riti tagħhom li jfakkru b'modi uniċi l-istorja tat-twelid, passjoni u qawmien ta' Ġesù Kristu.

Imma forsi l-aktar ċelebrazzjoni liturġika impressjonanti hi dik tal-Milied f'Betleħem. Nhar l-24 ta' Diċembru, il-Patrijarka Latin ta' Ġerusalem jitlaq mis-sede tiegħu fil-Patrijarkat Latin ħdejn il-Bieb ta' Ġaffa, f'Ġerusalem, u jmur fil-Knisja tan-Nativitá f'Betleħem. L-Insara tal-Palestina, flimkien ma' pellegrini mid-dinja kollha, jistennewh fit-triq li tagħti għall-Bażilika f'atmosfera ta' ċelebrazzjoni ta' ferħ. Il-Musulmani Palestinjani jaqsmu magħhom il-ferħ ta' l-okkażjoni meta jieħdu sehem fil-laqgħa tal-Patrijarka. Minn meta twaqqfet l-Awtorità Nazzjonali Palestinjana, il-President u s-Sinjura Arafat jieħdu sehem fil-quddiesa ta' matul il-lejl tal-Milied. Dan hu ġest li jrid jafferma r-rabtiet eċċellenti bejn Musulmani u Insara li jikkaratterizzaw ir-relazzjonijiet bejn Musulmani u Insara fl-Art Imqaddsa.

Sinjali ta' inkwiet

Minkejja l-qawwa li l-ħajja ta' Ġesù, il-mewt u l-qawmien tiegħu, jipprovdu lill-insara fl-Art Imqaddsa, hemm sinjali ta' inkwiet li jindikaw li l-Insara indiġeni ta' l-Art Imqadda qegħdin f'periklu li jsiru relikwa ta' l-imgħoddi. Fl-1893, l-Insara fl-Art Imqaddsa kienu jagħmlu 13 fil-mija tal-popolazzjoni. Fil-bidu ta' dan il-millennju, l-Insara Palestinjani huma inqas mit-2 fil-mija tal-popolazzjoni kollha ta' l-Art Imqaddsa.

It-tendenza lejn l-emigrazzjoni fost l-Insara Palestinjani tkompli, u qed tippreżenta sfidi speċjali fi żmien meta huma meħtieġa l-kapaċitajiet, in-"know-how" u l-perspettiva tagħhom fl-isforz ta' bini ta' Stat u istituzzjonijiet ġodda.

Il-mistoqsija li llum nisimgħu hi: fejn tinsab il-Knisja Palestinjana fil-mod kif tħares lejn din il-ġabra ta' problemi marbutin flimkien? Qabel xejn, hemm il-problema ta' kif wieħed irid iżomm il-preżenza u l-ħidma Kristjana fl-Art Imqaddsa. It-tieni, il-Palestinjani kollha qed jiġu wiċċ imb'wiċċ mal-bini mill-ġdid tas-soċjetà tagħhom fl-istituzzjonijiet ċivili u pubbliċi tagħha. It-tielet, u minkejja s-sens ta' diżappunt bir-riżultati tal-proċess ta' paċi, tibqa' dejjem quddiemna l-problema ta' kif se sseħħ ir-rikonċiljazzjoni u l-paċi.

Il-preżenza Kristjana u l-ħajja tal-Knisja Indiġena Palestinjana

Biex il-preżenza u l-ħajja Kristjana jibqgħu sħaħ, il-knejjes ta' l-Art Imqaddsa huma msejħin biex jaħdmu flimkien aktar mill-qrib. Il-mexxejja reliġjużi jridu jingħaqdu biex jiżviluppaw aġenda komuni li jkollha l-iskop li żżomm lill-insara fl-Art Imqaddsa u tiżgura li l-komunitajiet li huma qodma sekli sħaħ ikomplu jiffunzjonaw. Il-ħajja futura tal-komunitajiet Insara ma tistax tkun sforz egoista jew iċċentrat biss fuq reliġjon. Trid tkun inizjattiva li tiżgura n-natura ta' ħafna sfumaturi li tikkaratterizza l-istruttura soċjali u reliġjuża ta' dan il-pajjiż. Hi tiżgura wkoll li l-Insara Palestinjani indiġeni ma jispiċċawx li jiffurmaw komunitajiet espatrijati f'artijiet hekk imbiegħda bħalma huma l-Awstralja, iċ-Ċile, il-USA u l-Kanada, fost postijiet oħrajn. Hi ħaġa ta' niket li hemm aktar Palestinjani Insara minn Ġerusalem li jiċċelebraw l-Għid f'Sydney, Awstralja, milli hemm fl-istess belt ta' Ġerusalem. Dan l-eżodu ta' Insara qiegħed iħabbar li forsi l-ħajja komunitarja kif konna nafuha u għamilna esperjenza tagħha fl-Art Imqaddsa għal ġenerazzjonijiet bla għadd, qiegħda fil-fażi tat-tmiem tagħha.

Il-ħajja u l-ġejjieni tal-komunità Kristjana mhijiex biss ir-responsabiltà tal-knejjes u tal-mexxejja tagħhom. Il-lajċi għandhom bżonn jimpenjaw ruħhom aktar favur ir-responsabiltajiet tagħhom biex jiżguraw kontinwità għall-komunitajiet tagħhom. L-emfasi fuq l-impenn u s-servizz li jiżgura l-ġejjieni tal-komunità jista' biss jagħti frott permezz tax-xogħol u l-impenn biex wieħed jilqa' l-isfidi li qed taffaċċja s-soċjetà Palestinjana in ġenerali. L-Insara Palestinjani mhumiex gżira magħluqin fihom infushom: huma parti sħiħa mis-soċjetà u l-kuntest tagħhom u għaldaqstant il-ħajja u l-ġejjieni tal-komunitajiet tagħhom trid tidher biss meta huma jaqsmu t-tħassib u l-preokkupazzjonijiet tal-Palestinjani l-oħrajn sħabhom. Għaldaqstant, ma għandux ikun hemm kunsiderazzjoni li tagħmel għażla tal-problemi ta' l-Insara Palestinjani minn dawk ta' sħabhom il-Palestinjani l-oħrajn, imma biss kunsiderazzjoni ta' dawn il-problemi bħala parti mill-problemi kbar tal-Palestinjani kollha.

Ċertament, il-Knejjes fil-Punent u istituzzjonijiet oħrajn simili jistgħu jgħinu lill-Insara Palestinjani billi jiżguraw il-

Il-"Kawwas" lebsin kostum Tork jgħassu u jmexxi l-pellegrinaġġi uffiċjali tal-franġiskani u l-pellegrini

ħajja tal-ġejjieni tal-komunitajiet tagħhom, bħala parti mill-isforz biex jiżguraw l-iżvilupp b'saħħtu tas-soċjetà Palestinjana. Imma s-sħubija mal-Knejjes tal-Punent u mal-Kristjani ma tridx tiżviluppa f'relazzjoni ta' turija ta' ħniena qisha bejn il-proprjetarju u l-klijent. Pjuttost trid tisħaq dwar il-viżjoni li kulħadd jaqsam flimkien mibnija fuq il-ħniena Kristjana u fuq il-ftuħ lejn xulxin u lejn kulħadd. L-ewwel kunsiderazzjoni fis-sħubija mal-Knejjes tal-Punent trid tkun kif nistgħu nagħtu qawwa lill-Palestinjani, inklużi l-Insara li hemm fosthom, biex jibnu s-soċjetà tagħhom u jagħmlu lista tal-prijoritajiet tagħhom fi qbil ma' dak li jxekkel l-iżvilupp u mar-riżorsi limitati tagħhom.

L-aġenda prattika li l-Insara Palestinjani u l-Knejjes tagħhom jridu jiżviluppaw irid ikollha x'taqsam ma' kif se jżommu liż-żgħażagħ f'dan il-pajjiż, l-aktar dawk li huma fil-faxxa ta' età bejn l-20 u d-29 sena, u li huma fl-ogħla riskju ta' emigrazzjoni.

L-attivazzjoni tal-membri tal-Knejjes u l-inseriment tagħhom f'dak kollu li jmiss il-komunitajiet tagħhom hu mod ieħor kif isir proċess ta' inkoraġġiment b'mod ekumeniku. Prijorità fid-diversi istituzzjonijiet akkademiċi li huma immexxijin mid-diversi Knejjes trid tkun li joffru edukazzjoni ta' kwalità u taħriġ vokazzjonali u professjonali. Il-Knisja trid taħseb b'mod partikulari kif se tappella għall-mod kif jaħsbuha n-nies, b'rabta mad-dinja permezz ta' teknoloġija elettronika u awdoviżwali. Il-preżenza u l-ħajja futura ta' l-Insara tista' tiġi żgurata biss jekk aħna, bħala Insara Palestinjani, għandna r-rieda li naċċettaw l-isfida tal-modernità spalla ma' spalla ma' l-isfida li nibqgħu fidili lejn il-wirt u l-għeruq tagħna. Din mhix biċċa xogħol faċli u hemm min jiddubita jekk qatt tistax taħdem. Imma jekk aħna nistgħu ngħinu lilna nfusna u lis-soċjetà tagħna biex naħkmu taħt idejna din l-isfida, allura forsi nkunu nistgħu nikkontribwixxu biex noħolqu rabtiet ġodda li jgħinuna lkoll niddeterminaw x'tip ta' soċjetà Palestinjana rridu ngħixu fiha.

Kif nibnu s-Soċjetà Palestinjana u l-Istituzzjonijiet tagħha

Missirijietna dejjem kienu fidili lejn din l-Art, lejn l-istorja u l-wirt soċjali u kulturali tagħha. Huma saħħu rabtiet tajbin ma' dawk li jgħixu magħhom fl-istess Art. L-identifikazzjoni tagħhom ma' l-Art kienet kemm reliġjuża kif ukoll nazzjonali. Huma kienu wkoll strumentali biex iwasslu lill-Knejjes ħalli joffru s-servizzi meħtieġa lill-Palestinjani ta' kull tip fl-oqsma edukattivi, mediċi u soċjali. Ħafna Insara Palestinjani kienu attivi fil-politika kemm fi ħdan il-Moviment Nazzjonali Palestinjan fi żmien il-Mandat Ingliż, jew matul il-perjodu bejn l-1948 u l-1967, jew mal-PLO, l-aktar wara l-gwerra ta' l-1967.

Fil-preżent, ħafna Insara Palestinjani għandhom pożizzjonijiet ta' responsabiltà fi ħdan l-Awtorità Nazzjonali Palestinjana, kemm fi ħdan il-Kunsill Leġislattiv kif ukoll fil-kapaċitajiet diversi amministrattivi u ministerjali. Oħrajn ħadmu fuq livelli ambaxxatorjali, u qed ikomplu jagħmlu dan fi ħdan il-PLO. L-Insara Palestinjani dejjem kienu tradizzjonalment komdi fi ħdan il-moviment nazzjonali li jqiegħed l-identità nazzjonali qabel l-isfond reliġjuż ta' dak li jkun.

(kompli f'paġna 381)